

Det Kongelige Helse- og omsorgsdepartement
Helserettsavdelingen
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår saksbehandler: Even Kokkvoll
Vår ref: 154230 (2010_00402)

Vår dato: 16.09.2010
Deres ref.: 200904485-/RH
Medlemsnr.:

Hørings svar - pliktmessig avhold for helsepersonell

Viser til Helse- og omsorgsdepartementet sitt høringsnotat med høringsfrist den 15. september samt utsatt frist til 16. september 2010.

Innledning og bakgrunn

Forslaget går i korthet ut på å endre helsepersonelloven § 8 samt forslag til en ny forskrift som innebærer et forbud mot inntak av rusmidler i et nærmere bestemt tidsrom av 8 timer før tjenestetiden begynner og under tjenestetiden. Med tjenestetiden regnes også vaktordninger og arbeidsavtaler der helsepersonell mot godtgjøring har forpliktet seg til å møte på arbeid på kort varsel eller gi råd og veiledning på telefon. Forslaget medfører en rett for arbeidsgiver eller Helsetilsynet i fylket å pålegge helsepersonellet å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve. Dersom helsepersonell nekter å avgi prøver kan politiet bistå med å fremstille helsepersonellet for prøvetaking.

Statens helsetilsyn har på bakgrunn av det økende antall tilsynssaker der hovedtyngden av tilbakekall av autorisasjon skyldes missbruk av rusmiddel bedt departementet gå inn for en forskriftsregulering som medfører pliktmessig avhold før og under tjenestetiden begrunnet i uro for sikkerheten for pasientene og kvaliteten på tjenesten.

Norsk Sykepleierforbunds (NSF) kommentarer

Innledningsvis vil NSF gi tilkjenne at vi støtter selvfølgelig departementets syn om at pasienter som oppsøker helsetjenesten har krav på trygghet. Helsepersonell som er påvirket av alkohol eller andre rusmidler er således uakseptabelt under tjenestetiden. Helsepersonelloven § 8 dekker etter vårt syn godt den plikt helsepersonell har til å ikke innta eller være i ruset tilstand i tjenesten. Formålet med bestemmelsen dekker da også inntak av rusmidler som medfører at helsepersonell møter ruset under tjenestetiden. Slik vi forstår bestemmelsen foreligger det en nulltoleranse som NSF støtter. Selv om forskriftshjemmelen i bestemmelsen ikke tidligere er blitt benyttet av departementet, er det klart at Statens helsetilsyn i en rekke avgjørelser i vurderingen av autorisasjonssaker, har lagt til grunn sykepleieres manglende frivillig testing for selv å avklare om vedkommende har vært ruset eller ikke i tjenestetiden. Det kan synes som

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt, 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 22 04 33 04
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@sykepleierforbundet.no

www.sykepleierforbundet.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr.: NO 960 893 506 MVA

Fakturaadresse:
Postboks 1535
7435 Trondheim

om Helsetilsynet og derigjennom departementet er av den oppfatning at arbeidsgiver ikke har det nødvendige verktøy for å hindre at ruset helsepersonell møter til tjeneste eller ruser seg under tjenesten. Som ved alle andre arbeidsforhold kan arbeidsgiver på misstanke om ruspåvirket tilstand, bortvise en arbeidstaker. NSF mener det er arbeidsgiver som har ansvar for å ha system for å følge opp de mulighetene som ligger i Helsepersonelloven og Arbeidsmiljøloven. Videre er det et lederansvar å gripe inn og gjøre nødvendige tiltak overfor helsepersonell som de har misstanke om er ruset i arbeidstiden.

NSF deler ikke departementets syn på at arbeidsmiljøloven § 9-4 nr 1 pkt c ikke dekker rett til medisinsk undersøkelse i tjenestetiden. At bestemmelsen etter sin ordlyd ikke uten videre kan anvendes før tjenestetidens start, blir således underordnet. NSF stiller seg spørrende til hvilken mulighet det reelt sett vil være med prøvetaking før tjenestetiden, med andre ord i hvilken utstrekning en arbeidsgiver vil ta seg inn i sykepleierens private hjem eller på annen måte for å kreve at prøve tas. Det kan således ikke være nok at sykepleieren skal møte til tjeneste etter oppsatt arbeidsplan, men at han eller hun faktisk gjør dette. Sykepleiere har som andre arbeidstakere rett til å benytte egenmeldinger ved sykdom når vilkårene for dette er tilstede. NSF har problemer med å forstå departementets forslag som innebærer forbud mot inntak av rusmiddel 8 timer før tjenestetiden starter og med en tilsvarende rett til å møte til tjeneste dersom konsentrasjonen av rusmidler i blodet ikke overstiger hva som tilsvarer 0,2 promille alkohol. Dette er etter vår oppfatning i strid med vårt krav som er nulltoleranse i arbeidstiden. Eksempelvis betyr det at helsepersonell kan nyte store mengder alkohol forutsatt at pausen før tjenestetiden blir 8 timer og konsentrasjonen ikke utgjør mer enn 0,2 promille i løpet av tjenestetiden. Videre vil forslaget innebære at en sykepleier i turnus som går av en kveldsvakt ikke kan ta seg et glass vin dersom vedkommende skal gå på en dagvakt og det er mindre enn 8 timer i mellom vaktene.

NSF mener at dette er unødig inngripen i sykepleierens fritid på en måte som er alt for omfattende for det formål som dette skal tjene. NSF støtter således ikke forslaget som innebærer en rett til å ta prøver utenom tjenestetiden i det omfang som her er foreslått. Det forhold at det kan være behov for prøvetaking utenfor tjenestetiden, må i de få tilfeller løses med utgangspunktet i ordinære bevisregler som må kunne overprøves av de ordinære domstoler. Verken domstolene eller Helsetilsynet har vært avhengig av prøvetaking som grunnlag for arbeidsrettslig eller autorisasjonsmessige konsekvenser for den enkelte sykepleier.

NSF ønsker avslutningsvis å poengtere at pasienter som oppsøker helsetjenesten har krav på trygghet og at vi ikke ønsker å flytte grensen fra nulltoleranse i helsepersonelloven § 8 til en 0,2 promillegrense i løpet av tjenestetiden.

Med vennlig hilsen

Lisbeth Normann
forbundsleder

Harald Jesnes
forhandlingsjef